4e JAARGANG No. 8 15 SPROKKELMAAND 1940

ONTWAKEND VOLK

MAANDBLAD VOOR DE VORMING VAN DEN NEDERLANDSCHEN GEEST

OPSTELRAAD: MALIEBAAN 35, UTRECHT
UITGAVE: NENASU — POSTBUS 2 — LEIDEN
INSCHRIJFGELD: f 1.50 PER JAAR (f 0.75 PER HALF JAAR)
POSTREKENING 207915 (TEN NAME VAN „VOLK EN VADERLAND")

Er komt een dag . . . !

Er komt een dag, — dan vinden alle stroomen
hun bedding samen, in één breede, wijde vloed;
één samengaan, ondeelbaar, eeuwig, vrij en grootsch en goed.
Bij dit dan Waarheid worden onzer diepste droomen
staan wij rechtop en luisteren, ...luisteren naar ons bloed,

en naar het lied der aarde, — die ons bloemen zond
om met hun geur en kleur zoo ijl, te wijden onzen dag.
Dan zien wij glanzend naar de vaan, — de trots gedragen vlag
der trouwe kameraden. In ons juicht wéér en stééds ons
hecht verbond
. . . .en zijn er tranen, — niemand die ze zag.

Er kómt, er ís een dag, — dan wordt ons denken: Leven;
dan wordt het moeizaam nagestreefde werkelijkheid,
dan staan wij, innig naast elkaar, verlost, bevrijd,
dan is het wáár dat wij, voor goed, voor eeuwig aan elkander
geven
dat wat in zóó veel nachten om vervulling heeft geschreid.

Er is een dag, een dag van goud, van gloed, van glans, van stralen,
waarop wij **niet** meer voor gesloten poorten staan,
waarop wij niet meer wachten of er open wordt gedaan:
dit is de dag, waarop, vrijwillig, wij de nieuwe orders halen,
het nieuw bevel om, samen voortaan, verder voort te gaan.

ROB DELSING

Niet staatsch, maar volksch!

De eerste beslissing: „Mussert of Moskou!"
De tweede beslissing: „Nationaal" of Dietsch.

Voor de tweede maal in acht jaren staan groote groepen van ons volk voor den tweesprong en is er aarzeling in het nemen van de beslissing, die tóch komen moet.

Omstreeks 1931 viel de eerste beslissing:

zou de Nederlandsche **natie** zich verliezen in een ras-, volks- en cultuurloos internationalisme, of zou zij zich bekennen tot het Nederlander-zijn?

Zou de „nationale" gedachte het kunnen winnen van den internationalen, on-nationalen geest van den tijd?

Wij stonden voor den tweesprong en gevoelden, dat het er om ging, of er straks zelfs nog wel sprake zou zijn van een Nederlandsche **nationaliteit.**

„Mussert of Moskou!"

En wij beslisten: „Mussert!"

Toen leerden wij begrijpen, hoezeer Nederland reeds aan alle kanten in het nauw was gedreven:

hoe ons „land" gebonden aan Engeland, benoodigd door Duitschland, misbruikt door de Joden, ontluisterd door Frankrijk en te hoop gedrongen door de „Tropen" alle kans liep, uit de rij der nationaliteiten te worden gedreven.

Daartegen stelden wij N.S.B.'ers ons te weer; de strijd ontbrandt en wordt incidenteel gestreden tegen enkelingen, tegen corruptie-plegers, die wij als de belagers van ons „land" zagen.

Het is een wilde tijd, die vechters vormt tegen van alles en nog wat. Doch uit dien tijd begint er iets te groeien, en — later — te rijpen; het is het besef van het volksch-eigene, dat ontkiemt in de harten der besten en voortaan zal de strijd door hen niet meer als voorheen gevoerd worden **ten afweer** van al datgene, wat ons belaagt, doch **ter versterking** van het jonge besef van den eigen aard, dat alle bescherming nog zoo noodig zal hebben.

Het negatieve werk der opruiming wordt vervangen door positieven opbouw, waaruit de strijd om de macht, die in Nederland wordt gestreden, zijn krachten put.

In 1936 geeft de Leider vorm en gestalte aan dat groeiend besef van den band, die onverbrekelijk ligt tusschen volk en bodem: de Goudsberg wordt het Nationaal Tehuis van alle man van Neerland's stam; het is het symbolisch tehuis van ons volk — het Volksch Tehuis!

Het is vooral de jeugd, in wie het volksch bewustzijn ontwaakt; en het gaat hard, veel te hard voor de brave sloffers, die „jeugd" nu eenmaal hinderlijk, jong en impulsief, ja zelfs rebelsch vinden.

En het gaat angstig hard volgens de listige bedenksels van hen, die persoonlijk baat hadden bij de tamelijk chaotische vechterijen der eerste jaren.

Gedragen door het hooge volksche beginsel groeit het inzicht, dat de kamp om den eigen aard niet „den" Jood geldt, maar de verjoodsching; niet „den" Franschman, maar de verfransching; niet „den" Duitscher, maar de verduitsching; niet „den" Rooinek, maar de verengelsching; niet „Indië", maar de verindisching van den Nederlandsch-volkschen, Dietschen geest:

dat de strijd niet geldt „den" vreemdeling, maar de vervreemding. Daarmede is de volksche opbouw getreden in de plaats van „nationale" afweer.

Men versta dit wel: het Dietsche (nationaal)-socialisme zal zich ten doel stellen het zedelijk en lichamelijk welzijn van alle volksgenooten te bevorderen in uiterste consequentie; het

keert zich natuurlijk niet tegen het waarlijk Nederlandsch-nationale belang, integendeel:

dit **echte** nationale belang zal **als onderdeel van het al-omvattend volksche belang** beter behartiging verwerven, dan tot dusverre mogelijk bleek.

Dat demo-liberalisme en vooral de Staatspartij het „nationale" begrip verdacht maken met zoogenaamd „nationale" inzamelingen (ten behoeve van ons volk vijandige vreemdelingen), „nationale" films, „nationale" commissies en wat dies meer zij, is hun zaak; wij laten ons daardoor niet meer van de wijs brengen, want het woord „nationaal" staat hier feitelijk voor den afgod „Partij".

Voor die van de Staatspartij, R.K.S.P. in Nederland en I.K.P. in Indië, beteekent de volksche bewustwording den terugkeer van een eeuwenoud gevaar, waartegen zij hun door de eeuwen heen beproefde middelen in het vuur brengen: dreigementen, verdachtmakingen, terreur.... en dan aanvaarding, om systematisch te gaan ondermijnen.

Steeds namelijk, wanneer de dienaren der Kerk hun geestelijk arbeidsterrein verlieten en op jacht gingen naar de wereldlijk-politieke macht, was hun eerste werk het volksch bewustzijn — en de uitingen, die daarvan konden getuigen — te verstikken, uit te roeien, te vernietigen; taal, kunsten en wetenschappen spreken hiervan een klare sprake.

> Van de zijde der internationale Staatspartij dreigt principieel gevaar en Zuid-Nederland, het veelgeteisterde, moge ons de **laatste** les lezen, want reeds werd het volksch beginsel van het Vlaamsch Nationaal Verbond der eerste jaren opgevangen in de bedding der staatsch-federalistische vervlakking.

En nu staan wij voor den volgenden tweesprong en hebben wij te beslissen, welke weg die van ons volk zal zijn:

„nationaal" in den zin van „staatsch"; of „volksch-Dietsch".

Instinctmatig, zou ik willen zeggen, weten wij den goeden weg. Wij weten, dat de Leider en de Nationaal-Socialistische Beweging den volkschen weg gaan, want deze weg is de eenige weg, die uit het bereik van de roomsch-roode, staatsch-„nationale" vangarmen voert, doch bovendien: omdat deze weg de Dietsche Weg is, waarvan af te dwalen het onherroepelijk einde zou beteekenen.

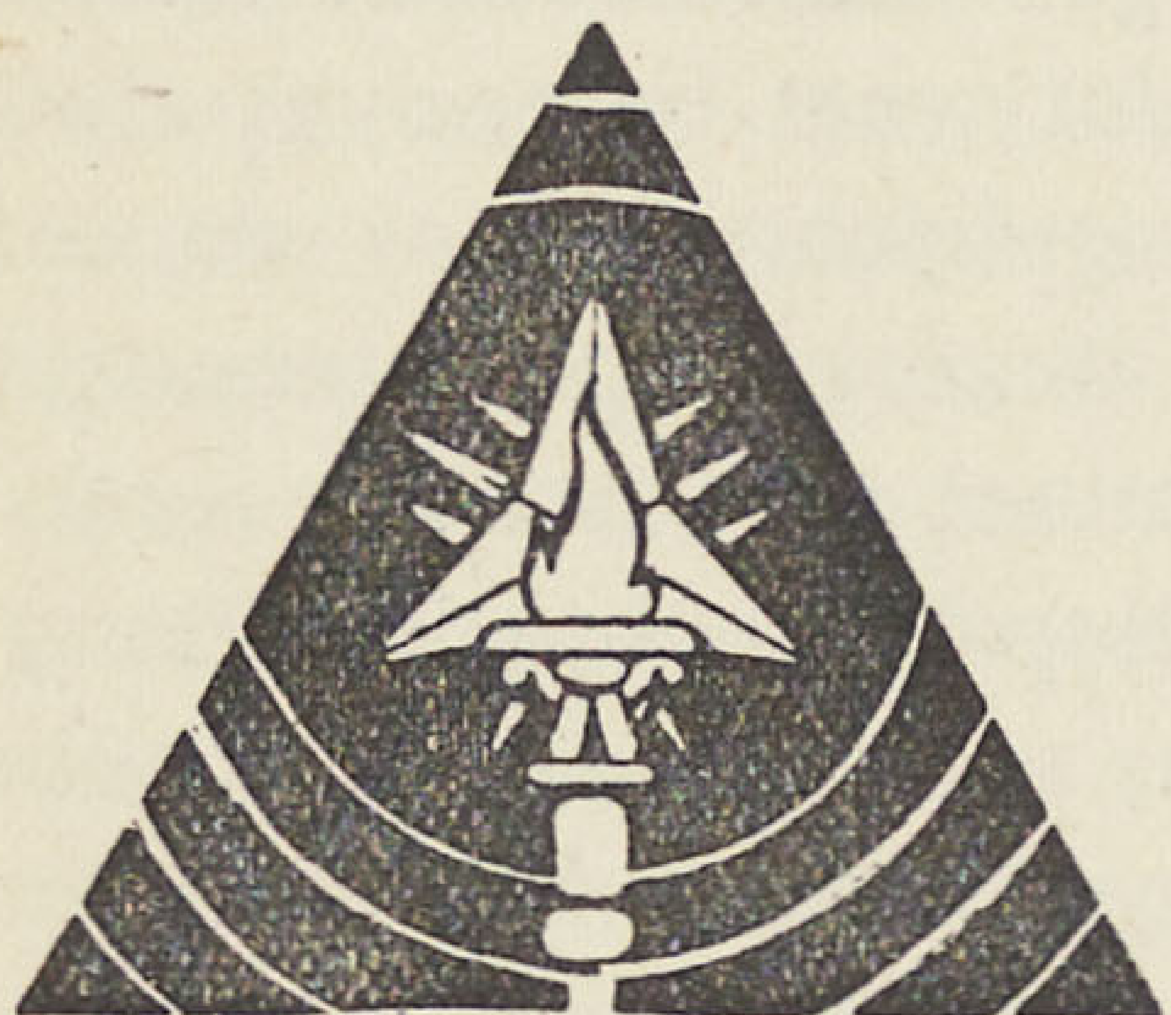
De dragers van den nieuwen tijd, de jongeren van de „Mussert Garde" in Nederland en die der Dietsche Orde in de Tropen staan op post. Van vechtende N.S.B.'ers zijn strijdende Nationaal-Socialisten geworden! Zij zullen hun plicht blijven vervullen, zonder links of rechts te zien en totdat de dag komt, waarop de Leider van het dan geboren Dietschland hun zal zeggen, dat hun plicht is vervuld, hun heilige plicht jegens hun Volk en hun Vaderland, het Vaderland van den Dietschen Stam.

W.

(Overgenomen uit het Kringblad Batavia)

Vrouwenkiesrecht

(6e vervolg)

Met het landsgezin zal de industrieele revolutie van de laatste eeuw haar grootste cultuurfout, de gezinsontbinding, ten langen leste zelf weer goedmaken door het smeden van een nieuwen, zij het wijderen gezinsband, en zoodoende aan „het heilige hartvuur" een tweede gelegenheid bieden zijn omgeving te doorgloeien met zijn warmte — al zullen dan de ouderen aan dien luchtigeren verzamelkring niet dan na eenige inspanning wennen. De jongeren, die „niet beter weten", zullen er met den ingeboren gezinsdrang op oude manier in vastgroeien.

Dit landsgezin zal de langzaam voortgeschreden aftakeling en ontluistering van het oorspronkelijk microcosmische huisgezin tot staan brengen, indien aan twee voorwaarden wordt voldaan: een nieuwe geest moet het volksgebouw tot woonplaats kiezen — en — dit gebouw moet staan onder een al-beschermend dak.

Een nieuwe geest van bijstandsverleening: niet meer de verhouding van weldoener en maatschappelijk verongelukte, maar een begrijpende betrekking als van broers en zusters

onderling; niet meer het pijnlijke van bedel- en aalmoesgedoe, van neerbuigend hulpbetoon en vormelijke dankbetuigingen, maar het hoogere beginsel van naastenrecht, den eerbied voor de menschelijke persoonlijkheid onder elk omhulsel en het sterkende vertrouwen in haar kracht om bij een enkele stevige handreiking-in-den-nood er boven op te komen. Dat is niet meer de zoetelijke liefdadigheid, maar het liefdevolle begrip.

Evenals vrijheid is gelijkheid een gedachteloos mishandeld begrip. In maatschappelijken zin, waarbij aanleg en omstandigheden beslissende factoren zijn, bestaat zij niet dan kunstmatig vastgelegd in de wet als richtlijn van menschelijke rechtvaardigheid. In de geboorte en in den dood, wanneer de individu, de ongedeelde mensch, eenzaam staat aan het begin of het einde van zijn levenspad, is hij een in zich besloten wereld, waarop geen maatschappelijke maatstaf past. De tragedie van de ongelijkheid speelt zich af tusschen geboorte en dood, op den levensweg midden door de menschen-maatschappij. Alleen als de ziel zich eens een oogenblik losmaakt uit het kosmische en zich met anderen geplaatst weet tegenover God, dan staat ook de Gelijkheid, de wezensgelijkheid, daar als een grootsche verschijning. De adem van deze heilige momenten omhuivert het dienend-ontvangend contact tusschen de landsgezinsleden, wanneer zij zich met hun diepste voelen, hun hoogste denken er voor openstellen. Dan worden die aardsche oneffenheden van rijk-arm, hoog-laaggeplaatst, begaafd-eenvoudig, aanzienlijk-nederig weggevaagd. Het landsgezin spiegele zich aan het huisgezin: groote zus helpt het kleine broertje toch ook niet uit de hoogte of met een meerderheidsgevoel, maar als vanzelfsprekend op gelijk niveau. De kleintjes behoeven als regel potentiëel volstrekt geen minderen te zijn van de grooten; de moeilijkheden van het leven zijn voor hen alleen soms zwaarder te dragen door omstandigheden buiten hun wil. De „vernedering van steun en bedeeling" [1]) zou hunne tot het uiterste beproefde geestkracht totaal verlammen. Slechts de innerlijke ongelijkheden van hart en verstand, van karakter en geweten, moeten als normen gelden, en dan nog alleen bij regelingen van nieuwe verhoudingen.

---

[1]) Program N.S.B. - punt 20 - blz. 51.

Wat nu de tweede voorwaarde, het beschermende dak, betreft: het collectieve landsgezin bekome in overdrachtelijken zin een ruim huis ter bewoning. Het springt in 't oog dat er geen hunkerenden buitengesloten mogen worden omdat er geen plaats voor hen zou zijn. Ondanks veler lofwaardig streven is onze maatschappelijke gezinszorg tot heden onvoldoende geweest: de particuliere (inclusief kerkelijke) bemoeiïngen zijn als eilanden in den Oceaan en te veel afhankelijk van allerlei omstandigheden en beschouwingen; er zijn nog duizenden in ons kleine land, die wegzakken in ellende. Dat Nederland tot voor kort nog het laagste sterftecijfer had en den hoogsten steun uitkeerde in Europa — dat andere volken misschien tienduizenden uitgestootenen hebben en een hooger percentage verarming en ondergang, wettigt nog geen afwijzing van zich opdringende hervormingen. Zal het landsgezin levenskans hebben, dan moet het gedragen worden door het beginsel van de volkomen afgeronde volksverbondenheid, die geen aanhoorigen buitensluit en laat verdwalen. Alleen eenheid van bouw, overkoepeling van het geheel — de Staat — kan hier bevredigend werken. Nederland heeft het voorrecht, dat er reeds eenige goede grondslagen aanwezig zijn; het zal met succes kunnen aanvullen en hooger optrekken.

De „Steun" van den crisisdienst heeft het staats-hulpbetoon in een kwaden reuk gebracht. Bij elken staatsbijstand behoort zich het paradoxale verschijnsel voor te doen, dat het geven van steun voert tot het ontvangen van steun. Nooit mag de Staat een verslappende liefdadigheid in zijn program opnemen; zelfbehoud, zakelijke nuttigheids-overwegingen behooren het abc van zijn inmengingen te zijn. En wie zich nu de den Staat zelf sloopende ruïne onder de werkloozen voor den geest roept, begrijpt, dat bij vrouwen-arbeidsdienst van een dergelijk averechtsch systeem geen heil te verwachten is: de verhouding van staats-beschermer tot -beschermeling mag niet naar beide zijden noodlottig worden.

Ons huidige tijdsvreemde staatsbestel kan uit den aard der zaak weinig verrichten zonder grove fouten te begaan; met den vrouwen-arbeidsdienst zal gewacht moeten worden, totdat de onvermijdelijke aanpassing aan den totaal herschapen wereldtoestand een feit is geworden. Laat de Staat zich eerst bezinnen op den eisch van snelle daadkracht en zich tot den kordaten

sprong in een volkomen vernieuwde wereld samentrekken onder geconcentreerde leiding. Als zoo de Staat veilig gesteld is tegen afbraak en verbrokkeling door de gevaarlijke practijken van het kankerende partijwezen, laat dan de arbeidsdienst zich maar op eigen Nederlandsche wijze op pad begeven in het voetspoor van eenige andere volken, die in deze materie met de pioniers-eer zijn gaan strijken. De nuchter-verstandelijke staats-ordening wordt vanzelf tot gezins-gemoedelijkheid verzacht door den inzet van de vrouw, die met haar uitvoerende macht het ,,hartelijke" element zal vooruitschuiven bij al die intieme bemoeiïngen met de vele en onderscheiden wederwaardigheden, welke, aan natuurrampen gelijk, zooveel eerzame burgers tijdelijk neerslaan. Als dan de vrouwen-afjakkering en de gezinsontreddering tot staan komen, zal de Staat niet minder dan het veiliggestelde huisgezin de vruchten plukken van de nieuwe organische samenwerking. De Staat zal zijn oogst binnenhalen in den vorm van een verhoogde volksgezondheid, een opademing uit den druk der werkloosheid, een veredeld eenheidsbesef.

Wat er in de eerste plaats bij het waagstuk der gezinsinmenging aan volksgezondheid in de wacht te sleepen is, zullen later de statistieken wel uitwijzen; ook zonder cijfers springen de voordeelen voor lichaam en geest, voor de moeder en het opgroeiende geslacht duidelijk in het oog. Er is geen schepsel dat onder de vulkanisch voortdonderende technische wereldont-zetting zoo in haar bestaan geschokt is als de moeder. Hoewel de nieuwe thuis-kringen (school en jeugdorganisatie) haar huiselijke zorgen in veel opzichten verlichten, verzwaren zij toch aan den anderen kant de eischen aan het gezin gesteld in zake hygiëne, voeding, kleeding, woninginrichting, ontwikkeling van het kind, kortom al die moderne eischen, welke een hoogere beschaving aan de opvoeding stelt. Harder echter dan op de gezinshouding werken de evolutie-schokken van onzen tijd op het eigen individueele weerstandsvermogen van de vrouw. Onze samenleving heeft onder den drang van stoom en electriciteit een vaart gekregen als nooit tevoren; met als gevolg zenuwsloopende spanningen, waartegen de gevoelige physiek van de normale vrouw maar nauwelijks bestand is, en waaraan de overwerkte moeder maar al te vaak

te gronde gaat, als geen helpende hand haar tot rust brengt in de warreling. Fabriekswezen, klassenstrijd, stadsgewoel, concurrentie, werkloosheid, „in de rij staan" — zware beproevingen van alle dag maken, dat het van nature hevig reageerende zenuwgestel vaak tot een martelende zwakheid afzakt.

Die zenuwspanningen pakken zich dan soms boven het moederhoofd samen in huizen, waar de radio van de buren haar van den vroegen morgen tot den laten avond in de ooren gilt en de korte nachten weinig ontspanning brengen in die van rumoer doortrokken woningen. Als daar dan nog een fnuikende loonarbeid bijkomt, zijn alle duivelen losgebroken. Men hale zich bij dit jammerbeeld voor den geest, dat de moeder voor een belangrijk deel de draagster van de volkskracht is!

Onze demo-liberale Staat weet er weinig anders tegenover te stellen dan financieele maatregelen als kindertoeslag op het salaris van overheidspersoneel, weduwenpensioen, kinderaftrek van belastingen e.d., die de allernooddruftigsten juist niet ten goede komen. De wettelijke armenzorg (maatschappelijk hulpbetoon) wordt aan de gemeenten overgelaten en is droogzakelijk en ontoereikend. Het verbod van zwaren arbeid in de maanden vóór de bevalling zonder verplichte loonuitkeering heeft dikwijls averechtsche gevolgen, zooals zooveel andere verbodsbepalingen, waarin men zijn kracht zoekt. Het liberale atomisme is koud en wreed in zijn anti-sociale beginselen; politiek afzijdig houdt het zich van kameraadschappelijk gezins-medeleven.

Zoo gaat het niet langer. Wij Nederlanders zijn toch tenslotte niet zoo futloos of we zien in, dat het in den historischen ontwikkelingsgang omvergedrongen gezin met nieuw, met volksch materiaal moet overeind gezet worden en dat ons volk op den langen duur staat of valt met deze kwestie. Het gezin is het breede fundament van den Staat; uit zakelijk eigenbelang heeft hij het te hoeden voor verzakking; onderhoudskosten haalt hij er op den duur dubbel en dwars uit.

Het spreekt vanzelf, dat het gevaar van ongewenschte inbreuk op de huisvrijheid, op de gezinszelfstandigheid, moet terughouden van indringerigheid, en nopen tot het afwachten van verzoeken om bijstand, of — in het uiterste geval van

onbewuste of bewust verborgen hulpbehoevendheid — tot een voorzichtig-dringend aanbod, alvorens de intieme sfeer van buiten af te verontrusten.

De leiding van den toekomstigen vrouwen-arbeidsdienst zal voor een uiterst kiesche taak staan. De primitieve beslotenheid echter van het gezin heeft al zoo menige veer moeten laten door de overweldigende sociale hervormingen en de dichter opeengedrongen leefwijze, dat de jongere geslachten niet meer zoo kwetsbaar zijn op het punt van den eigen haard.

Bovendien krijgt die leiding, laten wij zeggen jaarlijks, de beschikking over een talrijke en zeer gevarieërde lichting van achttien- à twintig-jarige „jongedochters" [1]), wat een doeltreffende keuze mogelijk maakt. En dit vooral als de school, de meisjes-opleiding in 't algemeen, zich aanpast aan de nieuwe behoeften van onzen anders-eischenden tijd — als die zich in 't bijzonder gaat heenbuigen naar het gezin; als de lesrooster eens wat meer tijd laat voor, en aandacht schenkt aan de gezinsroeping van het meisje. Met de economie en de gezinszorg is misschien de school in den komenden eenheidsstaat het eerst aan bod voor een grondige herziening.

De kiesrechtvergroeiing van den vrouwengeest heeft een weeë kneuzing van de ingeboren gezinsneigingen veroorzaakt, welke onderbewust knaagt aan het hedendaagsche vrouwengeluk. Als het jonge meisje bij haar intrede in den volwassen staat werk op zich vindt wachten, dat haar ontwakende gevoelens bevredigt en in een gewenscht spoor leidt, dan verheft zich haar geest op natuurlijken bodem tot gezonden groei.

Moge de staats-structuur zich spoedig aanpassen aan het door de techniek volkomen gewijzigde wereldbeeld, dat vooral in zijn economisch aspect met de daaraan verbonden cultureele spanningen, een geheele andere staatshouding verlangt. Wanneer dan de vrouw verdwenen is uit de fabriek, kan — zie het tweede voorgespiegelde voordeel — aan de chronische werkloosheid paal en perk gesteld worden door de bezetting van de opengevallen plaatsen door de mannen. Als ook de gehuwde werkvrouw bij man en kinderen thuis kan blijven, en een verbeterde huis-dienstverhouding aan de dienstboden-

[1]) Program N.S.B. - punt 11.

betrekking hoogere waarde heeft gegeven, zullen ook de aankomende meisjes de verderfelijke fabrieken en werkplaatsen gaan mijden en gaarne op deze wijze haar bijdrage leveren aan een natuurlijke tewerkstelling van de jeugd.

Een heilzame verschuiving van financieele lasten zal waar te nemen zijn: de werkgever betaalt hooger loon, daartoe gedwongen door de nieuwe loonpolitiek van de Regeering, als onderdeel van de hervormde staatshuishouding. De arme huishoudens komen tot welstand, de koopkracht van de groote massa neemt toe, de middenstand herleeft, de som van de inkomende belastingen stijgt. De Staat kan uit de beter voorziene kas de verkeers- en handelsoutillage in bruikbaarheid opvoeren tot de allernieuwste eischen van techniek -en wereldcontact. Uit deze verbetering bedruipt de ondernemer zijn grootere bedrijfskosten. De uitgaven voor den vrouwenarbeidsdienst worden bestreden uit de besparingen op de werkloosheid. (Deze berekening komt natuurlijk niet tot op een halven cent uit — wil men echter bij de huidige verbijsterende economische verwikkelingen een pad vinden door de wildernis van alledag, dan moet men als de eenvoudige woudlooper zijn toevlucht nemen tot ruwe kapslagen, tot simplistische methoden. Leeken, overzichtelijkheid kan den weg bereiden tot lateren breeden vakarbeid).

Als wij nu komen tot het derde in uitzicht gestelde voordeel: veredeling van het eenheidsbesef, dan zijn wij doorgedrongen tot de zuivere kern van alle gezonde burgerlijke bemoeienissen. Immers, alle strevingen van een volk gaan in beginsel uit naar een hooger welvaarts- en cultuurpeil — geen streving kan haar bedoeling in werkelijkheid omzetten zonder innerlijke kracht — geen innerlijke kracht bij versplintering en eigenbaatzucht. Eenheid in leiding, eenheid in wil en uitvoering, dat is het eerste noodige: een eenheidsbesef, dat in het gezin en in de maatschappij reeds aan de jeugd moet bijgebracht worden met alzijdige klem. En aan welke zijde zou de inwerking gezegender zijn dan in den arbeidsdienst, waar alle karakter- en meeningsverschillen moeten samensmelten tot onderlinge waardeering?

Deze vrouwenarbeidsdienst in een aan den maatschappelijken horizon opdoemend landsgezin vindt op zijn weg een vooswoekerende hindernis: het partijwezen, dat als een splijtzwam

alle concentratie, alle intensieve krachtsinspanning van het volk tot mislukking doemt, alle poging tot veredeling wegzwamt. En het vrouwenkiesrecht, dat ziel en zaligheid aan dat partijgedrocht heeft verpand, leent zich onnoozelweg tot handlangersdiensten bij die stelselmatige verzwakking van haar volk, dat zij zou wenschen te dienen. Hoe lang nog?

In het Program van de N.S.B. (punt 7) [1]) wordt voor de weerbare mannen in Nederland het „weerrecht" opgeëischt. Er is geen gepastere aanduiding van den gewenschten omkeer in de geesteshouding van den man tegenover zijn vaderland dan deze naamsverandering van den veel omkankerden militairen „dienstplicht". Het antwoord op de vraag hoe lang de vrouw zich nog zal leenen tot mede-afbraak van het vaderland zou kunnen volstaan met de uitspraak: totdat het „kiesrecht" met de eigen medewerking van de vrouw wordt omgezet in „dienstrecht".

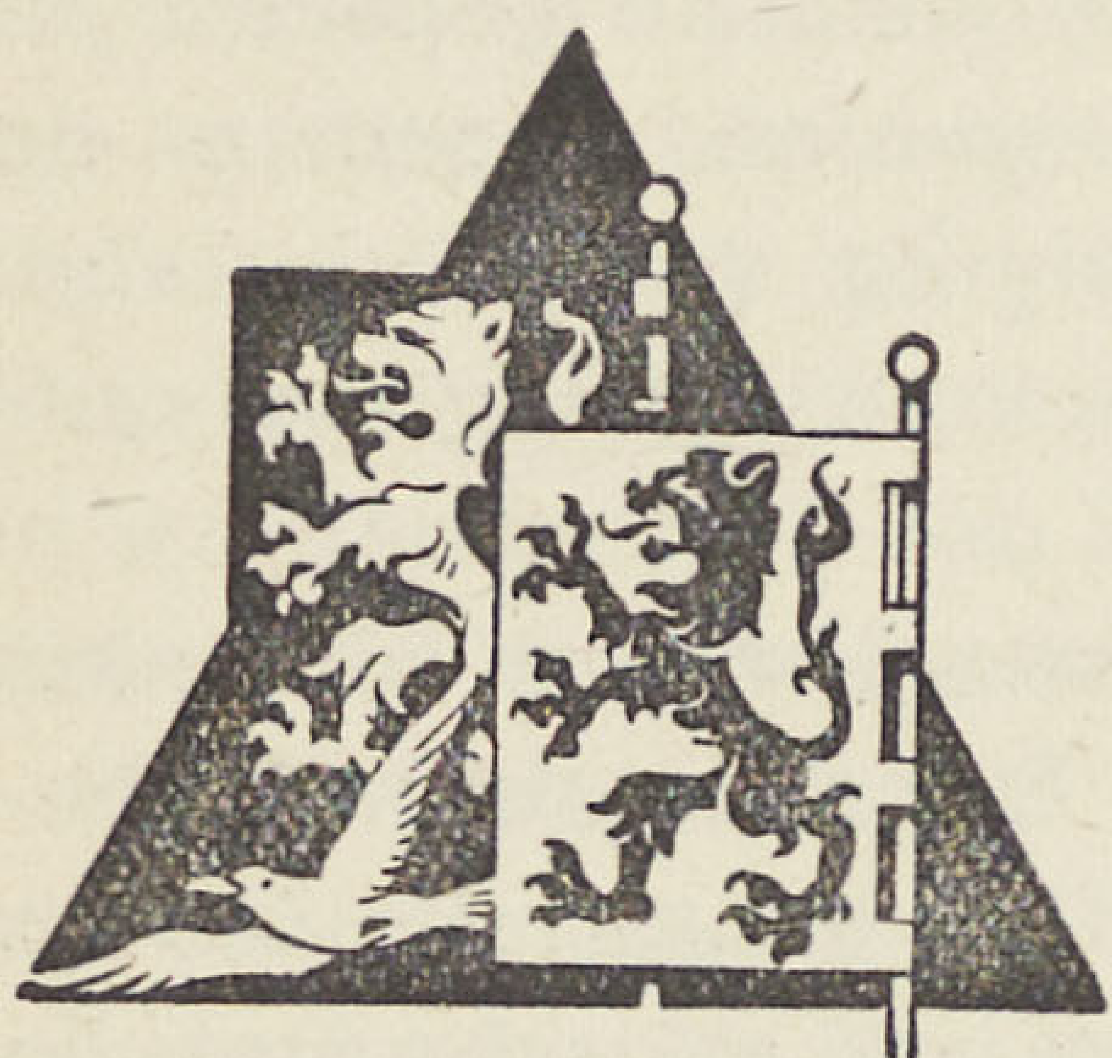
L.

---

[1]) Toekenning van weerrecht aan alle weerbare staatsburgers, die daarvoor waardig gekeurd worden.

Wisselende aspecten der Vlaamsche Beweging

(VIII)

De zelfstandigheidsgedachte, door het activisme ontwikkeld en door de frontpartij voortgezet, vormt den inhoud van het huidige Vlaamsche streven. Geen inmenging der Walen in Vlaamsche aangelegenheden, is de minimum eisch; Groot Nederland, de Dietsche Volksstaat het verre ideaal.

Nog steeds is verreweg het grootste deel der Vlamingen den ouden partijen trouw. Maar het activisme en de frontbeweging hebben hen niet geheel onberoerd gelaten. De volgzaamheid der schare wier volksch bewustzijn is gewekt, is voorwaardelijk; en de partijleiders, opgejaagd door de radicale Vlamingen, loopen voortdurend gevaar door een onvlaamsche daad het bewust Vlaamsche deel van hun aanhang te verliezen.

Niettemin eischt het partijbelang dienstbaarheid aan de Belgische staatsidee. Een scheiding van Vlaanderen en Wallonië zou de katholieke partij aan macht doen inboeten in de Waalsche gebieden, alwaar de katholieke minderheid den steun van het katholieke Vlaanderen zou moeten ontberen. Om analoge redenen zou de Belgische Werklieden Partij haar invloed in Vlaanderen zien minderen. Slechts een gematigde Vlaamschgezindheid is door het partijbelang toegestaan.

Daartegenover staan nu de radicale groepeeringen. Het Groot Nederlandsche ideaal, waarvan de oorsprong zich verliest in de nevelen van het verleden en dat nimmer zal teloorgaan, is hier de bezielende gedachte.

Na den oorlog spoedig algemeen in de activistische middens in het buitenland beleden, werd ze door Joris van Severen, als Kamerafgevaardigde der frontpartij, voor het eerst in België onomwonden geuit.

Maar er is meer. Uit den ondergang der frontpartij was duidelijk geworden dat nationale oogmerken slechts volledig kon-

den worden gediend in het geheel van een wereldbeschouwing en verbonden met een sociaal-economische leer en overtuiging.

Zoo werd dan ook in het VNV en Verdinaso, de Groot Nederlandsche idee verbonden met de solidaristische maatschappijleer en de leidersgedachte.

In het Verdinaso ontwikkelde zich de Dietsche gedachte in de richting van wat de tegenstanders smalend noemen de Groot Belgische idee, d.w.z. de vereeniging van Nederland, België en Luxemburg in een rijk, dat een voortzetting zou vormen van het oude Bourgondische rijk.

Deze „nieuwe marschrichting" veroorzaakte het uittreden van een aantal leden o.a. Wies Moens. Deze laatste is te beschouwen als het geestelijk middelpunt diergenen, die buiten V.N.V. of Verdinaso zijn blijven staan, om hun gansche energie aan te wenden ter tot stand brenging van Groot Nederland in den ouden zuiveren zin van het woord.

Het Verdinaso, dat de Walen mee wil opnemen, bestrijden ze ten felste. Doch ook het V.N.V. is voorwerp van hun kritiek. Groot Nederland — alleen dat kan het doel van het ware Dietsche streven zijn — zien zij hier geheel op den achtergrond gedrongen door den eisch der federatieve inrichting van België, de maatschappelijke inzichten, den strijd tegen marxisme en democratie. Zonder er direct afwijzend tegenover te staan, achten zij die punten van ondergeschikt belang.

En verder, doordat het V.N.V. zich als partij gedraagt, dient het België. Door de afgevaardigden in Kamer en Senaat, dient het België. Heeft het zitting in gemeenteraden, bezet het officieele ambten, het dient België. En eenmaal gevangen in het Belgische staatsapparaat, zal het den Dietschen strijd vergeten voor partijbelangen en staatsinteressen waarvan het zich afhankelijk heeft gemaakt.

Zoo is hun zienswijze. We herkennen er elementen uit de leer van August Vermeylen in terug, hoewel de diepe volksche gedachten van iemand als Wies Moens oneindig veel verder reiken.

Waar het bij bedoelde groepeeringen vooral aan schort, dat is de praktische verwerkelijking hunner onberispelijke idealen. Zij mogen dan in gedachten ver vooruit streven, in de werkelijkheid zijn ze niet veel verder gekomen dan de radicale flaminganten uit het begin dezer eeuw.

De omzwenking van Joris van Severen, waarbij hij het oude Groot Nederlandsche standpunt verliet, bergt nog steeds veel raadselachtigs. Het is vrijwel onaannemelijk, dat iemand, die zich tevoren een der vurigste strijders voor Vlaanderen betoonde, dat verraad zou plegen, waarvan men hem beticht. Zijn tegenstanders verwijten hem dat hij door de Walen in zijn rijk op te nemen, de ongestoorde ontwikkeling van het Dietsche volk onmogelijk zal maken. In zijn erkennen van het recht der Waalsche minderheden in Vlaanderen, om in hun taal bestuurd te worden zien zij een handhaven der tweetaligheid van Vlaanderen, de leugen waarop het Belgische staatsgebouw rust.

Er is echter ook een andere voorstelling van zaken mogelijk.

Want zouden dezelfde taalrechten ook aan de Vlaamsche minderheden in Wallonië worden toegekend dan zouden, gezien den bevolkingsachteruitgang bij de Walen en de toename van het getal der Vlamingen wijde perspectieven voor den Dietschen stam worden geopend. Reeds nu gaan vele Vlaamsche boeren de verlaten hofsteden in Wallonië bewonen, en het aantal arbeiders dat over de taalgrens werk vindt, is aanzienlijk

Zoo zou de oude imperialistische politiek van koning Willem I haar voortzetting vinden. Niet Vlaanderen kolonisatiegebied der Walen, doch het Walenland door krachtige Vlaamsche volksplantingen aan het Dietsche woongebied toegevoegd.

Deze plannen zijn nimmer openlijk verkondigd, doch we zouden ze als geheime doelstelling der Verdinasoleiding kunnen veronderstellen.

De uitvoering vraagt evenwel als eerste voorwaarde, een staatregeling die het Dietsche volk openlijk of bedekt steunt in zijn opdringen naar het Zuiden. En dit is nu juist de vraag waar het bij voor of tegen om gaat.

Want, zeggen de afkeurende stemmen, in den staat dien Van Severen zal stichten, zullen de Walen onbetwistbaar de leiding verkrijgen, evenals in het huidige België. En zoo zal ook Groot-België zich uiteindelijk tegen het Nederlandsch sprekende deel der bevolking keeren.

Doch Verdinaso blijft het antwoord niet schuldig. „Het is een minderwaardigheidsgevoel dat hier spreekt, de domme waan van machteloos te zijn tegen de Walen, die de Vlamingen nu

al eeuwenlang kenmerkt. Dit is het, waartegen we ons in de eerste plaats keeren. Steeds hebben de Vlamingen in het strijdrumoer vergeten, die posities in het staatsorganisme te veroveren, waarop ze recht hebben.

„Waarom zijn er zoo weinig Vlamingen, bewuste, Nederlandsch-kennende en Nederlandsch-sprekende Vlamingen onder de agenten van de Belgische diplomatie?" — zoo vraagt het blad „Hier Dinaso", naar aanleiding van de benoeming van Baron Herry tot Belgisch gezant te Den Haag.

„Waarom zijn er zoo weinig dito-Vlamingen onder de officieren van het Belgische leger? — van de Gendarmerie? Waarom??"

„Eenvoudig omdat de dito-Vlamingen nooit de „ambitie" hebben gehad in België de rol te spelen die hun toekwam. Zij verkozen aan de Universiteit in de medicijnen te gaan studeeren om dorpsdokter te worden of in de rechten te studeeren om later gemeentesecretaris te worden en daarbij voorzitter van de „Handboogmaatschappij St. Sebastiaan" of de „Vroolijke duivenliefhebbers". De anti-Belgische mentaliteit die onder de na-oorlogsche jeugd werd aangekweekt is bepaald funest geworden voor de opleving van den Dietschen invloed in België; tallooze belovende krachten zijn daardoor voor altijd verloren gegaan." En het vervolgt met:

„Genoeg dorpsdokters en genoeg politiseerende advocaatjes. Indien gij het leger wenscht te verdietschen, neem dan uwe plaats in het kader van leger en gendarmerie in. Gaat niet naar de Universiteit maar naar de Militaire School. Neemt uwe plaats in alle kaders van den Belgischen Staat: het is de uwe, zij komt u toe.

Neemt de plaats in die u toekomt. Legt alle minderwaardigheidscomplex af. Gij zijt de talrijksten en de sterksten. Gij zijt jong, krachtig en vol levenspotentieel: gij hebt het recht met opgeheven hoofd en ambitieus rond te loopen. Leert imperiaal te denken. Wordt de Meesters."

Wij geven hier dit uitvoerig citaat omdat het vrij volledig de meening van die zijde weergeeft, doch ook omdat een dergelijke wijze van redeneeren ook in Noord-Nederland kan

worden vernomen wanneer het er om gaat zich te onttrekken aan den zedelijken plicht, zich verbonden te voelen met de Vlamingen, en het onrecht hun aangedaan, als ook ons treffende op te vatten. Dan heet het dat de Vlamingen hun onderworpen positie geheel aan zichzelf te wijten hebben en volgt de bovenstaande redeneering.

En het moet gezegd, dergelijke woorden wekken al wat er aan wilskracht en fierheid in ons is, en toch.... Nu gaan we de waarschuwende stem dergenen die afzijdig zijn gebleven al beter verstaan:

> „Meent toch niet dat gij door het aannemen van openbare ambten Vlaanderen redden kunt. Vroeg of laat valt gij België ten offer. Uw groote woorden en fier opgezette borst kunnen het feit niet doen verdwijnen, dat het Belgische staatsorganisme van oorsprong af Waalsch is, en het is gebleven tot den huidigen dag.
>
> Wilt gij de Vlaamsche jeugd deze Waalsche vesting laten bestormen? Zij zullen vallen als op het Yzerslagveld, voor Vlaanderen nutteloos. Hoevelen hebben we reeds zien vervreemden van hun volk, in het ambt van België verkregen?
>
> En wat is er geworden van de weinigen die Vlaanderen trouw bleven? Achterafgezet op schamele posten zien zij hun loopbaan gebroken.
>
> Is het uw wensch dat de Vlaamsche jeugd deze toekomst begeert?
>
> Zij, die jeugd, beseft reeds lang, dat in België voor oprechte Vlamingen geen plaats is. Eerst als Vlaanderen bevrijd zal zijn van dezen Waalschen staat, zal de tijd gekomen zijn om onze eigen organen op te bouwen."

Opgeschroefde zelfverzekerdheid en machtsillusies treffen wij hier voorzeker niet aan. Hoe zouden we die ook, redelijk blijvend, kunnen verwachten bij hen, die hun volk zien afstompen en ontaarden onder eeuwenlange heerschappij van vreemden, geholpen door eeuwenlang verraad van franskiljons, eeuwenlang verraad ook van de stamverwanten, die in het Noorden wonen, die de Vlamingen meer verstootten naarmate de Walen sterker door Frankrijk werden gerugsteund?

Wat is dan natuurlijker dan een eindeloos verlangen naar alleen maar vrijheid? Verlost te zijn van de stage inwerking

eener vreemde cultuur, die eigen zeden en beschaving versmoort; ontslagen te zijn van den verdoemden plicht het brood voor vrouw en kinderen te ontvangen van hen, die de landstaal niet spreken, die van het eigen volk niet zijn; bevrijd te zijn van alle onderdrukkers en verraders, die voor eeuwig uit het herlevende volk zijn uitgebannen, vernietigd en verjaagd?

Ondanks de groote visie die in de idee van den Bourgondischen staat wellicht schuilgaat, zien wij de praktijk ten nadeele van Vlaanderen uitvallen. Want ongetwijfeld zal de taktiek die Van Severen aanprijst het Vlaamsche verzet tegen de verfransching die tot op heden de groote dreiging is gebleven, verzwakken. Zij verbiedt de felle reactie, en ontneemt het volk de mogelijkheid, verachting en onderdrukking met openlijken haat te beantwoorden. En juist dit is zoo veel waard, als het er om gaat een eenvoudig ruw en impulsief volk staande te houden te midden van list en geraffineerde knevelarij.

Het volk heeft noodig een strijdvaardige en heldere gedachte, inhoudende een concreet en goed voorstelbaar doel. Een leuze die de vernietiging en de verwijdering verkondigt van hen die nu nog onderdrukkers zijn. Zoo gaf de klassenstrijd-idee bezieling, doch het reformisme der sociaal-democratie veroorzaakte verstarring en doffe berusting.

De taktiek van Verdinaso verlangt een langzaam en zwijgend voorwaarts sluipen, met het Dietsch ideaal, naar wij hopen, in het hart verborgen, zonder dat het evenwel over de lippen komt. Maar intusschen gaat de verfransching door en staat het Vlaamsche volk, zonder eenigen moreelen steun, bloot aan de onophoudelijke vergiftiging van zijn wezen.

Scheiding van Vlaanderen en Wallonië, Vlaanderen heer in eigen huis, is de eerste levenseisch. Deze voorwaarde dient onverwijld vervuld.

En zoo zijn we dan genaderd aan het standpunt van het V.N.V. De Dietsche Volksstaat, het Groot-Nederlandsche ideaal, is het onbetwistbaar einddoel. Doch de pijnlijke wetenschap dat Noord-Nederland voor deze historische noodzakelijkheid nog niet rijp is, en anderzijds het besef dat Vlaanderen geen dag te lang op bevrijding kan wachten, heeft geleid tot het stellen van den eisch tot federatieve omvorming van den Belgischen Staat. Eerst dan zal Vlaanderen weer zichzelf wor-

den en zich voorbereiden voor de taak die het mede in het Groot-Nederlandsche Rijk zal krijgen te vervullen.

Sociale en staatsrechtelijke opvattingen voegen zich daarbij. „Doch, als het V.N.V. zou geplaatst worden voor de, slechts theoretisch mogelijke, keuze tusschen het nationale (d.i. Groot-Nederlandsche) belang en haar sociale en staatsrechtelijke leer, dan zou het onvoorwaardelijk het eerste kiezen"; zoo sprak mr. Elias in een vergadering van Leuvensche studenten over de hoofden der aanwezigen heen tot hen die de trouw aan het Dietsche ideaal bij het V.N.V. in twijfel trokken.

Georganiseerd volgens het leidersprincipe, in straffe partijtucht, komt het V.N.V. langzaam nader tot het doel en heeft het alle hinderlagen door de andere partijen gelegd, glansrijk weten te overwinnen.

De Vlaamsche strijd geeft soms aanleiding tot zorg of wanhoop, dan weer grond tot bemoediging en vertrouwen. Menigmaal lijkt de verdeeldheid eindeloos en plotseling verrast een eensgezindheid, grooter dan men ooit had verwacht, zooals b.v. in de zaak Martens. De strijd zal nog toenemen in hevigheid, dit is boven twijfel verheven.

Doch zou de historie zoodanigen loop nemen dat het Vlaamsche volk in gewelddadige onderwerping dreigde te verbloeden en te vergaan, moge dan, wanneer dit noodlotsuur voor Vlaanderen slaat, het volk van Noord-Nederland den moed en het geloof bezitten, te volvoeren wat het verschuldigd is aan zijn bloed en eer. Moge het dan geleid worden door een regeering die bereid en in staat is het zwaard te trekken ter verhoeding van zulk onheil, dat zou inluiden den ondergang van het gansche volk der Dietsche landen.

P.

Het Lied van den Arbeid

J. van Hasselt *Jobbe Donckels*

HOOR JE DEN ROEP DIE DAAR KLINKT? HOOR JE DE STEM

Vastberaden
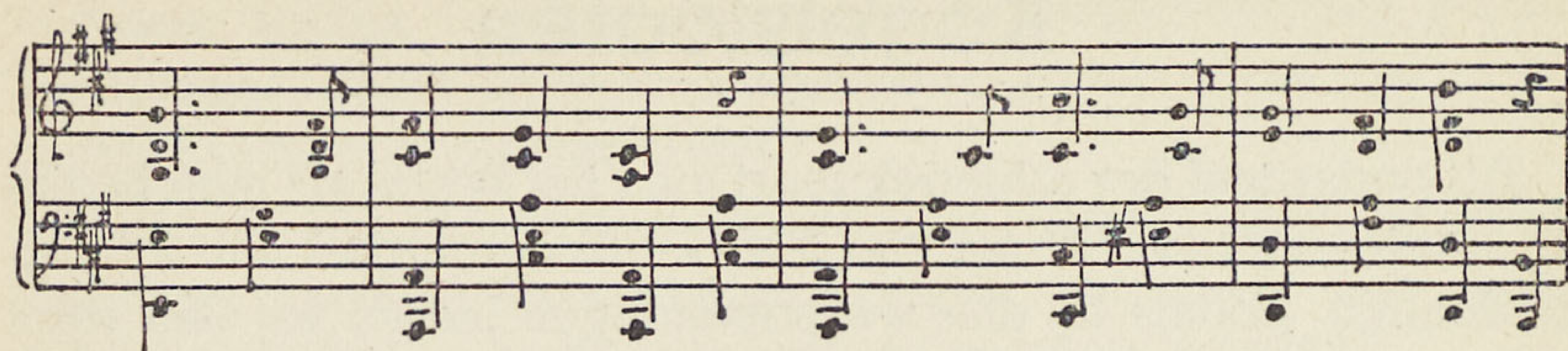
DIE DAAR ZINGT? AR_BEIDSMAN! AR_BEIDSVROUW!
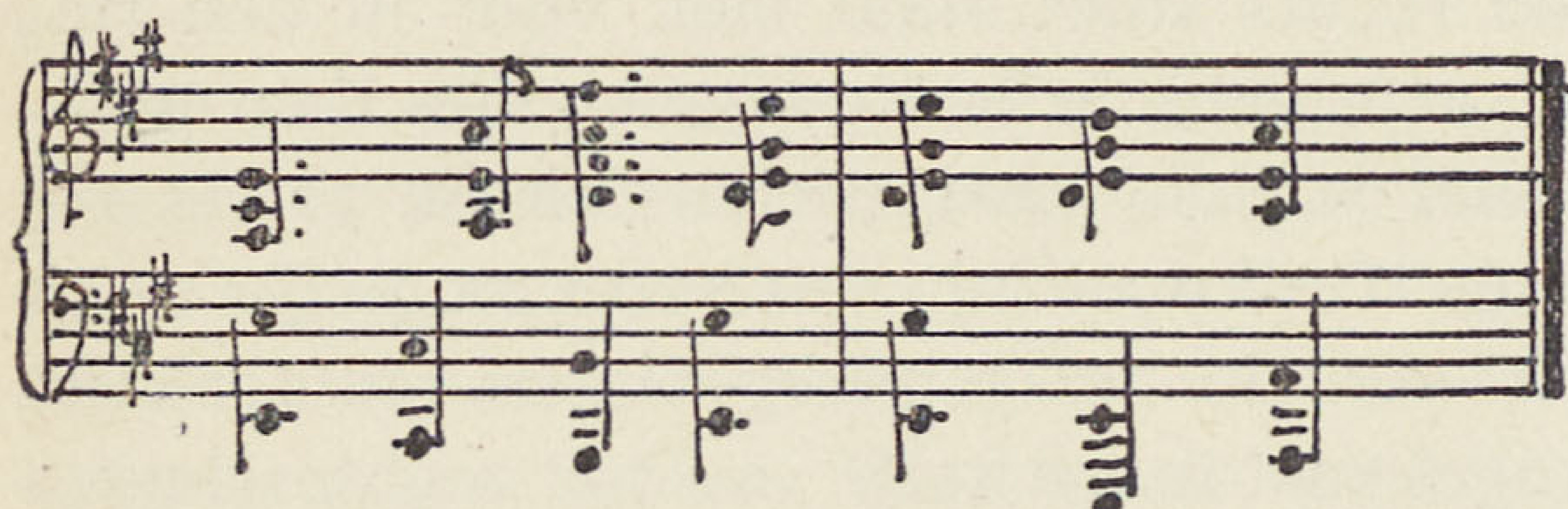
'T LIED VAN DEN AR_BEID ROEPT JOU! 'T IS DE GE_BOORTE KREET

VAN DEN NIEUWEN GEEST, DIE DADEN SCHEPT EN NU GEEN TE-

RUG MEER VREEST HIER EN DAAR EN O-VER-AL, KLINKT DIE

KEERVERS

Het lied van den arbeid

Hoor je den roep, die daar klinkt?
Hoor je de stem, die daar zingt?
Arbeidsman! — Arbeidsvrouw!
't Lied van den Arbeid roept jou!
't Is de geboortekreet van den nieuwen geest
Die daden schept en geen terug meer vreest.

Hier en daar en overal,
Klinkt die roep door Nederland,
Hier en daar en overal
Staalt hij elke werkershand.

Hoor je dien wekroep om daad?
Schallend door 't volk op de straat?
Arbeidsman! — Arbeidsvrouw!
't Lied van den Arbeid roept jou!
Stap van een volk, dat in drommen opmarcheert
Met nieuwen wil zich weer naar de toekomst keert.

(Keervers)

JAN VAN HASSELT

Kogelstooten

Dit onderdeel der athletiek leert men het beste, als men begint te stooten met een kogel van 5 K.G., uit een cirkel van 2.13 M. middellijn. Zooals bij alle werpoefeningen leeren wij den stoot uit de standhouding. De uitgangshouding der beenen is als volgt. Wanneer men rechts stoot staat men voor in den ring met de linkerzijde naar voren; de beide beenen zijn licht gebogen, het bovenlichaam is licht naar rechts- en de ronde rug licht voorovergebogen. De kogel ligt zoo hoog mogelijk op de uitgespreide vingers van de achterovergebogen rechterhand. De hand met den kogel rust in de holte van het rechtersleutelbeen. De vingers wijzen naar het hoofd en de duim ligt onder den kogel. De onderarm wijst recht naar boven. De linkerarm is losjes omhooggebracht, het lichaamsgewicht rust op het rechterbeen.

Daarna buigt men het rechterbeen zoo diep mogelijk. Wij brengen de rechterschouder naar achteren, terwijl wij om de lengte-as draaien. De heupen worden omhoog gebracht en de beide beenen gestrekt. De rechtervoet verlaat den grond en wij brengen het lichaamsgewicht over op het linkerbeen. Nu pas volgen het krachtig en snel naar voren brengen van den rechterschouder, het draaien om de lengte-as en het bliksemsnelle strekken van den geheelen rechterarm.

Na den stoot wil het lichaam, dat met alle kracht waarover het beschikte, den stoot deed slagen, naar voren vallen. Dit vermijden wij door het rechterbeen bij te trekken en een halven pas vooruit te maken.

Wanneer wij deze manier van stooten geheel beheerschen, beoefenen wij het kogelstooten met aanloop.

Bij den stoot uit den ring, stelt de stooter zich op met den rechtervoet tegen den achtersten kant van den ring. Hij brengt het gewicht geheel over op het rechterbeen, zwaait het linkerbeen achter langs het rechterbeen over den rand van den cirkel heen, natuurlijk zonder den grond te raken, werpt het krachtig naar voren en springt met het rechterbeen een niet te grooten pas naar voren, waarbij de rechtervoet vlak over den grond

gebracht wordt. Tijdens het springen buigt hij het bovenlichaam ver naar rechts, tegelijkertijd raakt de linkervoet den grond, vervolgens wordt de stoot uitgevoerd, zooals deze hierboven beschreven staat uit den stand.

Het kogelstooten vraagt sterke arm-, lende- en rugspieren. Om deze goed te ontwikkelen volgen hieronder een serie oefeningen welke terdege beoefend moeten worden.

Oef. 1. Op den grond zitten, beenen gespreid en gestrekt, handen op de heupen. Nu het gestrekte bovenlichaam langzaam laten zaken, totdat het achterhoofd en de geheele rug den grond raken. Het achteroverbrengen van het lichaam moet vooral langzaam geschieden. Vervolgens weer gestrekt in de zithouding terugkomen. 10 maal herhalen.

Oef. 2a. Wij gaan op de knieën liggen, het bovenlichaam gestrekt, armen hoog. Nu de armen gestrekt naar achteren brengen en achteroverbuigen. 10 maal herhalen.

2b. Dezelfde oefening, in plaats van knielend, staande met gespreide beenen. 10 maal herhalen.

Oef. 3. Op de knieën liggen, met de linkerhand vèr achter de voeten den grond aanraken. Bij deze oefening mogen wij niet gaan zitten, de heupen moeten vooruit blijven, dus alleen door het bovenlichaam naar achteren te buigen. De oefening kan zwaarder gemaakt worden door de knieën wijder uit elkaar te zetten. 10—12 maal links en rechts herhalen.

Oef. 4. Op den rug liggen, de armen naast de schouders, knieën optrekken, de voeten echter op den grond houden. Nu opduwen tot het lichaam een boog vormt. 2 maal herhalen.

Oef. 5. Spreidstand, met gestrekte knieën, de rechterhand aan den linkervoet brengen. 25 maal links en rechts herhalen.

Oef. 6. Op den grond gaan zitten; de beenen iets gespreid; de armen voor de borst brengen, onderarm horizontaal, nu de ellebogen met een ruk naar achter brengen. 25 maal herhalen.

Oef. 7. Spreidstand, armen voor de borst brengen, nu met een ruk gestrekt door zijwaarts naar achteren brengen. Deze oefening verruimt de borst. 25 maal herhalen.

Oef. 8. Stand. Armen losjes gebogen in een hoek van 90 graden. De schouders een draaiende beweging naar voren laten maken. Hetzelfde doch de schouders achterwaarts draaien. Beide oefeningen 25 maal herhalen.

Oef. 9. Spreidstand, een arm in de zij, de andere arm omhoog, de romp naar rechts buigen, waarbij de gebogen arm naar binnen duwt en de arm boven het hoofd zooveel mogelijk over het hoofd naar rechts gaat. De romp mag niet gedraaid worden, dus zuiver zijwaarts.

Oef. 10. Een been geknield op den grond, het andere gestrekt naar achteren, de armen schuin naar achteren, de handpalmen naar buiten gedraaid. Nu met veerende bewegingen den romp steeds iets verder naar achteren buigen. Gij zult merken, dat het moeilijk is, het achterste been gestrekt te houden. Afwisselend op het linker- en rechterbeen knielend. 10—15 maal herhalen.

Er zijn moeilijke oefeningen bij, dus doe je best. Alleen door goede en lang volgehouden oefening kunnen wij betere resultaten behalen wanneer wij in den zomer op onzen Goudsberg weer in een wedkamp uitkomen.

W. W.
